

TABOR

Posamezna številka K 1-60

Ob nedeljah K 2-

TAJBOE* izdaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri v danem naslednjem dne ter strne vsak dan po št. 20.—, za inostranstvo K 40.—, dostavljena na dom K 20.—, prejetan v upravi a 20.—. Insestati po dogovoru.

Nocoj se pri upravi "TABORA", MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezna številka K 1-60

Ob nedeljah K 2-

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, dno. Telefon št. 24. ŠIS poštnoštevilni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne vjira. — Reklami se ne vrščjo.

Leto: II.

Maribor, sobota 10. decembra 1921.

Številka: 278.

Mariborski šovinizem.

Maribor, 9. decembra.

Pod zgorajjim naslovom je objavil v Novem Sadu izhajajoči list »Deutsches Volksblatt« uvodni članek, v katerem razmatra položaj mariborske nemške manjšine. List toži, da so bila v Mariboru razpuščena vsa nemška društva ter trdi, da ima sedanje brezupravno stanje mariborskih Nemcev na vesti slovensko časopisje, ki hujša Slovence proti Nemcem ter vzgojuje slovenski del mariborskega prebivalstva za narodni šovinizem. List opozarja na razmere v Vojvodini, zlasti v Novem Sadu, kjer uživa nemška manjšina čisto drugačen položaj in se nikdo ne vznemirja radi nemških napisov itd.

Da še bolj podkrepi svoje trditve o mariborskem šovinizmu (pravzaprav, da napravi večji efekt na nemariborske Nemce v Jugoslaviji), prinaša na uvodnem mestu pod zaglavjem »Gonja proti Nemcem v Sloveniji«, prevod neke notice iz našega lista, v kateri se govori o sinu trgovca G. na Grajskem trgu, ki govori v trgovini slovensko, pri uradih pa nemško. Efekt takšnih izrekov iz našega lista je natančno preračunan: na eni strani naj pomaga ustvarjati bajko o zatiranju nemške manjšine v Jugoslaviji, ker ta bajka dobro rabi nemški propagandi v inozemstvu; na drugi strani pa poskuša — kar je razvidno iz članka, v katerem namiguje na tolerantno stališče srbskih demokratov — vplivati na srbsko javno mnenje, da bi videlo v nas Slovencih šovinistične zatiralce vsega, kar nosi nemško ime.

Baš glede na zadnji moment se nam sdi potrebno, da se ozremo na te napade in ugotovimo na podlagi narodnostnih in političnih načel svoje stališče v vprašanju nemške manjšine na bivšem Stajerskem, zlasti v mestu Mariboru.

Da se lažje razumemo, je treba ugotoviti že večkrat ponovljeno dejstvo, da se naše in nemško narodnostno načelo že v teoriji razhaja. To nasprotje je osnovano v razlikah med slovansko in nemško raso, med psihologijo velikega in malega naroda, v zgodovini, tradicijah in nacionalni vzgoji. Doslej je bilo razmerje med obema narodoma nepravilno in ponižujoče. Nemci so bili svobodno vstvarjajoči in razvijajoči se, s privilegije habshurške hiše obdarjen narod; mi smo bili v svojem obstoju in razvoju odvisni od njihove volje. Nekateri nemško-nacionalni propagandni brošure sicer zavijajo to zgodovinsko resnico in trde, da so Nemci dajali našem narodu prost razvoj, a te trditve so pobili nekateri resnejši in poštenjši Nemci sami, pa se ne izplača polemizirati z ljudmi, ki trde, da je črna barva bela. Žal da je v avstrijski nemški javnosti najpopularnost zmotno mišljenje o nas Jugoslovcem, zlasti Slovincem, ki je krivo, da se med obema narodoma ni moglo razmerje razčistiti in da so nam Nemci a priobri in načelno odrekli pravico do enakopravnosti. Dokument nemškega pojmovanja našega narodnega problema je n. pr. Bartschev roman »Das deutsche Leid«, ki izraža v beletristični formi to, kar so Nemci dali občutiti Slovincem v političnem in gospodarskem življenju. Sicer pa se je o tem razpravljalo že toliko, da ne bomo izgubljali nadaljnjih besed za stvari, ki so vsem popolnoma jasne. Pristavljamo samo, da želimo nemškemu narodu več H. Wendlov, ki ga bodo skušali prepričati o škodljivosti protislovenske gonje in mu prikazati problem jugoslovensko-nemškega nacionalnega razmerja v pravi luči. Značilno je, da se med avstrijskimi Nemci, ki dobro poznajo na-

Sestava vlade poverjena demokratom

Pašičev neuspeh. — Ljuba Davidović dobil mandat za sestavo vlade. — Samostojni in muslimani za Davidovića. — Davidović pri kralju.

LDU Beograd, 8. dec. (Presbiero.) Ministrski predsednik g. Nikola Pašić je danes predpoldne vrnil mandat Nj. Veličanstvu kralju, ker pri pogajanjih za sestavo koalicijskega kabineta ni imel uspeha.

LDU Beograd, 8. dec. Kakor javljajo tukajšnji listi, je dobil mandat za sestavo nove vlade g. Ljuba Davidović. Dames je posetil g. Pašića in se z njim posvetoval o sestavi nove vlade. Predložil mu je tri načine za rešitev krize: 1. Demokrati naj bi odstopili radikalom dva portfelja. 2. Radikali naj bi sami razdelili portfelje v dva dela, dočim naj bi demokrati izbirali. 3. Demokrati naj bi razdelili portfelje v dva dela in radikali naj bi izbirali. Potem je g. Davidović razpravljal z načelnikom samostojne kmetske stranke, g. Rajarjem, ki se je v načelu izjavil za vstop njegove stranke v vlado. Tudi od muslimanskega kluba je dobil g. Davidović povoljen odgovor. Nadalje je konferiral z g. Krištanom, ki se sicer ni izjavil, za vstop v vlado, vendar pa je izjavil, da je mnogo vprašanih, v katerih se njegova skupina

strinja z vladnimi strankami. Za jutri se pričakuje odgovor radikalne stranke.

LDU Beograd, 8. decembra. Okoli 19. ure je bil g. Davidović na dvoru, kjer je poročal Nj. Veličanstvu kralju o razgovorih, ki jih je imel z zastopniki posameznih parlamentarnih skupin.

LDU Beograd, 8. dec. (Presbiero.) Mnogo naših listov prinaša poročila o ministrski krizi. Vsak pa ima pri tem svoje posebne tendence. Posamezni listi grede tako daleč, da navajajo celo besede voditeljev strank, s katerimi so se vodila pogajanja o načinu rešitve krize, čeprav ni nihče prisostvoval pogajanjem. Pooblaščenim smo izjavili, da se je g. Pašić pogajal z zastopniki raznih skupin na podlagi, da se vladna koalicija razširi in ojači. To bi se izvedlo na ta način, da bi druge stranke ali sodelovale v državni upravi ali pa da bi podpirale kraljevo vlado, da se določijo temeljni nujni zakonodavni za popolno izvršitev ustave in da se izpopolni širši program, ki bi omogočil v državi pravilno delo in miren razvoj.

Prepovedan shod hrvatskega bloka.

LDU Zagreb, 8. dec. Današnji shod Hrvatskega bloka na Wilsonovem trgu je varnostna oblast prepovedala, vendar pa se je dopoldne ob 10. uri zbrala večja množica ljudi, ki je, potem ko je izvedela, da je shod prepovedan, šla v izvedbo skozi Frankopansko ul. na Jelačićev trg, kjer se je mirno razšla. Mir se nikjer ni kalil.

Oddelek za državno zaščito.

LDU Beograd, 8. dec. V ministrstvu za notranje stvari se je ustanovil nov oddelek za državno zaščito, ki bo ločen od oddelka za javno varnost. V tem oddelku se bo vršila kontrola nad tujei, vidirali se bodo potni listi in vršili posli za odstranitev protidržavnih elementov.

Očiščenje Jadranskega morja.

LDU Beograd, 8. dec. V vojnem ministrstvu se vrše priprave, da se odstranijo iz Jadranskega morja vse nevarne eksplozivne snovi, kakor mine, topedi itd.

Tiskovni zakon.

LDU Beograd, 8. dec. Danes se bo sestel odbor, ki ima izdelati načrt tiskovnega zakona. Izdelali bodo definitivno redakcijsko tega zakona.

Pred plebiscitom v Sopronju.

LDU Sopronj, 8. dec. Nocoj je prišel semkaj prvi transport antantnih čet, ki bodo služile tukaj med ljudskim glasovanjem. Z Dunaja je zopet dospelo 20 častnikov in 1 stotinja italijanskih vojakov. Po zanesljivih vesteh bodo mednarodne asistenčne sile obstajale samo iz italijanskih vojakov, in sicer 300 konjenikov in 450 pehote, ki so vsi službovali tudi pri ljudskem glasovanju v Gornji Slezi. Prejkone dospel danes dopoldne drugi del antantnih čet, tako da se bo moglo ljudsko glasovanje kmalu začeti.

Ernest Pick umrl.

LDU Dunaj, 8. decembra. Umrl je bivši načelnik dunajskega korespondenčnega urada, dvorni svetnik Ernest

Washingtonska konferenca.

LDU Washington, 8. decembra. (Wolffov urad.) Pri sprejemu delegatov je dejal predsednik Harding: Razorožitvena konferenca bo pokazala narodom, kako modro je, če se glede vsakega nesoglasja sporazumejo ne da bi prejeli za orožje.

LDU London, 8. decembra. Reuterjev urad poroča iz Washingtona: V izdelovanju se nahajajoči dogovor med Anglijo, Zedinjenimi državami, Japonsko in Francijo predvideva, da bi države med sabo preprečile vse zadeve, ki bi se utegnile dotikati njih interesov v Tihem morju. Vsaka država naj se zaveže, da bo vprašala druge za svet, preden zgrabi za orožje v sporih, ki se nanašajo na otoke Tihnega morja. Vprašanje Zedinjenih držav in Japonske, med njimi vprašanje brzojavnega kabla na Japu, bodo predmet posebnega dogovora, ki bo, kakor se govori v petek dovršen.

Vstaja v Batumu.

LDU Pariz, 8. dec. »Journal des Debats« poroča, da je Enver paša pri Batumu koncentriral precejšnje število čet in da dela živahno propagando za ustanovitev nove stranke za edinstvo in napredek, ki bo sodelovala s Kemalisti. Vesti, katere je sprejeti s pridržkom naznanjajo, da je v Batumu izbruhnila revolucija in da je bila vlada strmoglavljena.

Razpis o rekviziciji stanovanj.

LDU Beograd, 8. dec. Ministristvo za socialno politiko je poslalo vsem stanovanjskim uradom v državi razpis, po katerem naj se pri rekviziciji stanovanj na enoten način ozirajo na one posameznike, ki se morajo seliti iz hiš, ki se rušijo. Na ta način se bo pospešila stavbena delavnost in obnova in se ne bo dozajalo, da bi se posamezne družine

šal mož, ki bi začel gojiti odkritosrnejše stike med obema sosednima narodoma. Nemško-jugoslov. društvo imamo v daljnem Frankfurtu, a mimamo ga v bližnjem Gradcu. Zakaj tako, vemo dobro — tudi gospoda okoli »Deutsches Volksblatt« ne spada med najvneže te vrste.

Nemško stališče glede Spodnje Stajerske se je pokazalo v jasni luči ob razpravah na mirovni konferenci v Parizu. Takrat sta se pokazali globoki razliki med našim in njihovim umevanjem problema, takrat je bilo evidentno nad vsaki dvom, da Nemci pojmujejo narodnostno vprašanje Maribora in njegovega ozemlja po razmerju svoje moči in zgodovinskih privilegijev, mi pa po razmerju političnoetičnih načel, izraženih v narodni samoodločbi in po faktu nem narodnem stanju. Posebne važnosti je zlasti problem nemškutarjev, ki je specifično vprašanje onih ozemelj, kjer se dotikata nemška in slovanska rasa (enako je bilo na Češkem, v Poznanju itd.). Sicer pa opozarjamo na znanstveno pisan spis prof. dr. Kovačiča »Maribor na mirovni konferenci« v lanskem letniku »Časopisa za zgodovino in narodopisje«.

Iz propagande, ki jo razvijajo nemška nacionalistična društva v Avstriji, Nemčiji in v drugem inozemstvu, razvidimo, da je Maribor skupaj z delom spodnještajerskega ozemlja v nemških očeh sporno vprašanje. Po naših načelih nimajo Nemci v dobi narodne samoodločbe, v dobi boja proti imperijalizmu in nacionalnemu šovinizmu na tem ozemlju nikakih pravic. Nemci na eni strani besedičijo o odpravi nacionalnih nasprotij, na drugi strani pa goje umetno iredento in si še vedno laste pravice do ozemlja, ki pripada nam ne samo politično, ampak tudi nacionalno.

Nemška propaganda, katero podpirajo tudi avstrijski oficijelni krogi, je vzrok, da nastaja na obeh straneh nerazčiščena atmosfera, ki najno vodi k političnim konfliktom in vzbuja v našem narodu globoko prepričanje o veljavnosti starega pregovora: **germanica fides, nulla fides**. Treba je samo navesti, kako in kaj pišejo o nas graški in nekateri dunajski listi, kako delujejo proti nam nekateri nemške organizacije, zlasti še one v obmejnih krajih, pa se z nekoliko logike in politične uvidenosti spozna, kje leži neizčrpen vir šovinizma in predprekratnega razlikovanja med »Henrenvolk« in »Herdervolk«.

Ker živimo na ozemlju, kjer je to nerazčiščeno razmerje med dvema narodoma najbolj akutno, na meji, kjer se organično stikata naš in nemški narod, je jasno, da moramo vpoštovati lokalne razmere in zavrniti analogijo med nemškimi naseljenci v Mariboru ter tzv. »nemškutarji« in med nemškimi naseljenci v Banatu in Bački. Ta analogija, na katero gg. okoli »D. Volksblatt« opirajo svoje trditve, je popolnoma napačna in demagoška. Mi vidimo v nemški manjšini na slovenskem delu Jugoslavije oslanke sistema, ki je bil naperjen proti obstoju našega naroda. Ne na sentimentalnih frazah, ampak na trdi politični logiki in narodnostni reciprocičnosti gojimo svoje nezaupanje do oseb, ki so bile še pred par leti eksponenti raznarodovalnega režima. To nezaupanje podpira omahljivost nekaterih Nemcev, kadar stoje pred preizkušnjo svoje lojalnosti ter že omenjeno »iredentistično« delovanje graških nemških krogov. Mi si ne moremo zamisliti na pr. mariborskih Nemcev brez miselnostne kontinuitete s to propagando.

Eksponirane osebe bodo izumrle, mladina se bo tudi miselno priklopila nam.

To je narodnostna stran tega vprašanja. Državno-politična pa je itak dana v dolžobah mirovne pogodbe o manjšinskem varstvu. V tem oziru se Nemci ne morejo mnogo pritoževati, ker uživajo n. pr. v šolstvu vse manjšinske pravice. Več desetstičev koroskih Slovencev nima niti ene ljudske šole. Koroski Slovenci so brezpravna raja kakor v času raznih Stürghov itd. Gosпода okoli »D. Volksblatt«, kje je šovinizem? Clara pacta, boni amici!

Mi nikakor ne zagovarjamo slepe šovinistične politike. Mi smo odločno proti onim na naši strani, ki bi hoteli s terorizmom razdražiti nemško manjšino in napraviti iz nje tako brezpravne državljanke, kakor so naši rojaki na Koroskem. Mi hočemo celo verjeti, da se del te manjšine resno trudi, da razume nove razmere. Naš odlij je vedno veljal renegeatstvu, ne pa pravim Nemcem. Med renegeati opazamo počasen proces vračanja k našemu nacionalnemu ognjišču. Ko se bodo Nemci izven naših meja odpovedali svojim janičarjem, bomo njihove prave rojalke, ki žive na naši zemlji, spoštovali kot državljane in sotrudnike. Res je, da je v naši mariborski javnosti že malo preveč nekritičnega, kričaškega povdaranja protigermanstva; ali smo temu krivi mi, ali pa oni, ki še danes vidijo v našem narodu neenakovredno snov, ki je primerna za raznarodovalne eksperimente, naj presodi bodočnost. Notice, ki jih objavlja naš lokalni reporter in ki se nanašajo na mariborske Nemce, res niso vedno posrečene; smešno pa je, da jih »D. Volksblatt« tako pridno ponatiskuje in uganja z njimi demagogijo. Naj nas pa gg. v Novem Sadu ne prepričujejo, da moramo mi na meji že sedaj velikodušno razsipovati s toleranco in pokazati Nemcem one geste, ki jih lahko mirno pokaže banatski Srb. Tamošnje naselbine imajo druge tradicije kakor štajerska nemška manjšina; nemška javnost vidi v teh naselbinah to, kar so v resnici, dočim vidi v naših razvaline raznarodovalnega sistema. Inicijative za spravo in razčiščenje razmerja med Nemci in Slovenci ne moremo dati mi, kot fizično slabši kontrahent, ampak jo morajo dati Nemci, če so dozoreli za moralno umevanje problema.

Nalašč smo se obširneje pozabavili s tem vprašanjem. Nočemo ga reševati demagoško, ampak sistematično in na podlagi dejanskega položaja. Obsojamo šovinizem in nekritično, poulično narodnostno hujškanje. Kot realni politiki pa se ne opajamo s sentimentalnimi gesli in ne izpustimo izpred oči resničnosti. Ta je žal takšna, da moramo biti zelo oprezni, če hočemo zavarovati svoje interese.

Ne pozabite naročnino!

Dr. Avg. Reisman:

V Beogradu.

(Dalje.)

V resnici pa so se kregali nad prireditelji, da niso preskrbeli večje zborovalne dvorane. Predsednik je zvonil, miril in tolkel po mizi, ker pa je bila gnjeca nepopisna, dolgo ni bilo mogoče ugnati razburjenih duhov. Končno so si dali dopovedati, da Beograd žalibog še nima večje dvorane, posebej za shod pa je tudi ni bilo mogoče postaviti.

In tako smo začeli zborovati v skrajno kondenzirani atmosferi. Mene je zanimalo predvsem označje in zato sem motril kritično poslušalce, referente, kot tudi debatante. To mi je nudilo toliko novega in hvaležnega opazovanja, da sem začel šele po končanem zborovanju čutili posledice nepremičnega štirurnega stanja. Za predsedniško mizico so sedeli strankini ministri, poslanci, odborniki, funkcionarji tajništva, stenografi in žurnalisti, vsa pestra družba dnevnih predstavitev, me da bi opazil med njimi kako stanovsko razliko. In tako nisem mislil je bil ta demokrazem v praks. Prvi je govoril predsednik Ljuba Davičević: postaven, star mož, dobričina bistra duha, kot rojen za predsednika. Izbral je v besedah, še bolj v sodbah, že večkratni minister,

Politične vesti.

* Českoslovaška in Avstrija. Iz Prage se nam poroča: Českoslovaška in avstrijska vlada sta se dogovorili, da se sestane avstrijski zvezni prezident dr. Heimisch s predsednikom českoslovaške republike dne 15. in 16. decembra t. l. v Lani oziroma v Pragi. Istočasno se sestane zvezni kanec Schöber z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom dr. Benešem, s katerim bo razpravljajal o aktualnih političnih in gospodarskih vprašanjih.

* Izgon madžarskih komunistov iz Dunaja. Kakor poročajo časopisi, je izgnanih iz Dunaja 12 madžarskih komunistov, ker so se pregrešili proti obljubi, da se ne bodo več pečali s politiko. Med izgnanimi se nahaja tudi 6 bivših ljudskih komisarjev vlade Bele Kuma.

* Nova zveza. Reuterjev urad doznava iz zanesljivega vira, da delajo Francija, Anglija, Amerika in Japonska nov načrt za četverozvezo, ki naj bi stopila na mesto razveljavljene japonsko-angleške zveze.

Zanimivosti.

Zasluge pri pogrebnih govorih. — Generalov konec. — Samomor ruske kneginje. — »Hahaisti«.

V Parizu je nekdo iznašel nov način zasluzka. Priključuje se mitvaškim sprovodom ter simulira jok. Ko se govorniki pri odprtem grobu poslavljajo od pokojnika, prosi tudi on, da bi smel govoriti. Ko prične govoriti, se mu solze udro in navadno končuje po joku svoj govor z obligatnimi besedami: »Počivaj v miru!« Ko se drugi razidejo, pristopi k pokojnikovi sorodnikom ter jih prosi za malo pripomoč; seveda mu vsak rad stisne nekaj v roko. Tako se temu človeku dobro godi, ali ne bo dolgo trajalo, ko bodo tudi drugi pričeli uporabljati njegovo metodo. Uničila ga bo konkurenca.

Pred par dnevi je umrl na Dunaju bivši general Karl Sandler, bivši poveljnik gospodarskega oddelka v Bukari. Hahaisti! Zopet novo ime, ali na srečo na Dunaj ter si kot statist v kinematografu slušil svoj vsakdanji kruh, pozneje je bil nastavljen kot generalni agent dunajskih »Kamerolwerke«. To mesto mu je preskrbel eden bivših njegovih podrejenih rezervnih častnikov, ki je v civilu industrijalec. Zares čudna karijera, generala!

V Luganu se je te dni vrgla v Lago Maggiore neka ruska kneginja. Stanovala je več časa v Luganu pod imenom gospa Tenovska, v jezero se je vrgla v svoji najlepši večerni toaleti, okrašena z vsemi dragulji, kar jih je imela. V

ki se torej mora zavedati, da pazijo na njegove besede tudi izven državnih mej, ki pa zato še ni zakrjen birokrat, ampak vedno dostopen stvarni kritiki in novotam, ki jih zahteva duh časa. To je bil okvir njegovega referata o zunanji politiki in v tem okvirju je vodil tudi celo zborovanje. Bil je na mestu tudi tedaj, če je bilo treba miriti prerazburjive debatante ali pa z energično gesto presekat dolgovnega Cicerona. In nihče mu ni zameril.

Slišal sem govoriti o kulturni zaostalosti srbskih kmetov. Mislil sem si pa, da narod brez višje kulture ni zmožen zgodovinskih činov, kot so jih izkazali svetu ravno Srbi. Ampak iz dalje je težko soditi, še težje presojati. Danes, ko sem prebil med srbskim narodom komaj par dni, pa sodim drugače in pravilno. Iz velikanskih daljav so prišli na kongres pripristi kmetje v svojih narodnih nošah, tvorili skoraj polovico zborovalcev in sledili so z isto pazljivostjo referatu o zunanji politiki, kot o finančni in poljedelski ter so naravnost entuzijastično pozdravljali izvajanja notranjega ministra Svetozara Pribičevića o potrebi takojšnje notranje unifikacije enotnega jugoslovenskega naroda. Mislil sem, da bodo v nedeljo popoldne že zopet odšli, kot se to dogaja na vseh zborovanjih slovenskih strank, med tem pa so vztrajali še celi ponedeljek do zadnjega referata in večer,

pismu, katero je naslovila na policijo, je navedla, da je šla v smrt, ker so ji petrograjski boljševiki umorili očeta, mater in moža. Ker ji je pred kratkim umrlo tudi edino dete, je ostala popolnoma sama in sklenila, da izvrši samomor. Svoje dragulje in dragocenosti zapušča za ruske dobrotvorne ustanove.

Hahaisti! Zopet novo ime, ali na srečo ni to nikaka nova umetniška struja. To so navadni ljudje, ki so v bivši monarhiji igrali veliko vlogo, a so sedaj degradirani. Izgubili so čin in svoja mesta. Razne take visokosti so postale sedaj čisto navadni meščani, katere so prej prezirali. Iz dolgega časa obujajo spomine na krasno življenje »Pepetovega« vladanja ter se tolažijo »Pepetoda« prispe gotovo v kratkem času kako imenovanje iz Funchala. Sedaj se jim meščani smejejo: Ha-ha-ha, odtod izvira tudi ime »Hahaisti«. Takih hahaislov je tudi pri nas precej, samo naši ljudje jim še niso iznašli primernega imena, kakor Dunajčani, ki so jih krstili za »hahajste«.

Dnevna kronika.

— Potrditev važnega sklepa za namješčenje učiteljstva. V avstrijskih in tudi še v prvih časih naše države je bilo naše učiteljstvo navezano pri namješčanju na milost in nemilost raznih g. župnikov in lokalnih mogotcev, kakor navadna služinčad. Višji šolski svet je to odvisnost sedaj odpravil in prosvetni minister je ta sklep potrdil. Tako bo sedaj tudi provizorična učna mesta oddajal višji šolski svet sam. To odredbo bo gotovo vse učiteljstvo pozdravilo z zadoščenjem in veseljem.

— Konzulat českoslovaške republike v Ljubljani pozivlja vse českoslovaške pripadnike, ki stanujejo v oblasti imenovanega konzulata, in so lastniki avstro-ogrskih vojnih posojil, katere so dali proti reverzu ožigosati z jugoslovenskim žigom, naj pošljejo svoje reverze takoj tukajšnjemu konzulatu CSR. v Ljubljani, kateri jih bo de, v svrhu izročitve vojnih posojil njih lastnikom, odposlal generalnemu konzulatu českoslovaške republike v Beogradu v nadaljno ukrepitev. Omenjeni reverzi se naj pošljejo najkasneje do 31. dec. 1921 tuk. konzulatu. Vendar se pa s tem ne prejudicira poznejšemu odloku vlade českoslovaške republike, če in pod katerimi pogoji se ne bodo ta vojna posojila pripoznala.

— Šolska veselica pri Sv. Lenartu. V nedeljo dne 29. novembra se je vršila nad vse pričakovanje dobro uspeša šolska veselica v Sokolskem domu pri Sv. Lenartu. Pokazala je, kako je šola na lahek način mogoče pridobiti ljubezen starišev za šolo in to potom njihovih majčkov. Zasluga za ta lep uspeh gre g. učitelju Josipu Velnerju, ki je več ted-

ko smo že mi odhajali z vlakom. Pa to niso morda kaki molčeči mameluki, ki vsakemu prikimajo, posebno če kriči in zmerja. Skoro po vsakem referatu so vstajali eden za drugim, zahtevali o raznih svojih težnjah pojasnil od navzočih ministrov in poslancev, dajali direktive, grajali in hvalili, izrekli pa tudi zaupanje svojim poštenim, idealnim voditeljem.

Sploh se mi je zdel shod kot tečaj političnega vseučilišča: politiki-strokovnjak, ki jih je privedla na politični podij le notranja potreba, neodoljiv nagon, pomagati drugim, služiti vsej javnosti, ne pa osebno koristilstvo in častihlepnost, so razvijali cela dva dneva z uprav znanstveno brezhibnostjo vsa težka vprašanja, ki segajo v življenje državljanov kot države same ter skušali spraviti v sklad strankine zahteve za javnost in državo; kar je končno najvišja umetnost vsake poštene politike. In toliko dobre volje je bilo v dvorani, še več bistrih misli, ki so se kresale od jutra do večera. Za vsakim referatom je vstajalo toliko debatantov, posebno inteligentnih, mladih ljudi, da se je zborovanje raztegnilo iz prvotno določenega enega dneva v dva dni in še nismo dokončali vsega dela. Videl sem, da ima demokratska stranka na jugu, posebno v mladem zarodu in kmečkem ljudstvu neomejeno zaupanje, ker vidijo v njej stransko reformo,

nov skrbno pripravljaj to prireditel v pevskimi in gledališkimi vajanti.

— »Slavno sodišče, srčna ti hvala.« Sarajevsko vojno sodišče je vodilo razpravo proti redovu 10. polka Jovanu Rupljeviču iz Isbišta, srez Resak, okrožje Bitolj. Obtožen je bil, da se ni odzval v poklicu k službi v kadru in 20. julija 1920 pobegnil v Ameriko. Vrnil se je meseca februarja t. l., naka so ga aretirali in odvedli na pristojno vojaško poveljstvo. Pri razpravi se je izgovarjal, da je moral pobegniti v Ameriko, da si tamkaj zasluži nekaj denarja in potem vme v domovino. Z ozirrom na mnoge olajšavne okoliščine je bil obsojen samo na 25dnevni zapor. Z obtožbo je bil obtoženec zelo zadovoljen in veselo vzkliknil: »Slavno sodišče, srčna ti hvala!«

— Štrajk gimnazijcev v Zagrebu. Ko so prišli v soboto gimnazijci v šolo, so našli sobe nezakurjene. Toplomer je kazal — 7 st. C. V znak protesta, ker niso bile sobe zakurjene, so dijaki VI. in VII. razreda zapustili šolo in odšli domov.

— Henri Barbusse o komunizmu. Znani francoski pisatelj, autor krasnega antimilitarističnega romana »O-genji« (izide bližnje dni v slovenškem prevodu) je doslej pripadal komunistični stranki. S svojim idealnim pojmovanjem človeštva in nove družbe je izjavil v komunistične vrste mnogo mladih inteligentov. Minule dni pa je Barbusse dal v pariškem »Clarthe« nastopno izjavo: »Trebaj je, da za nekaj časa odložimo iluzije, ki so mogle vzrasti v naših dušah in sredi pod vtisom velikanskih dogodkov, kakor je bila vojna in ustanovitev ruske republike. Ti nedvomljivi dokazi niso mogli prepričati zadostnega števila vojnih žrtev, zato je treba brzdati nepotrpežljivost in koristiti lojalno na ta način, da začnemo delati iznova. Naša doba ni doba urešničenj, marveč šele doba zmot; v tem smislu moramo postopati vsak v svojem delokrogu.«

— Ponorejeni lirske bankovci. Po neodrešeni domovini, zlasti po Krasu se klatijo italijanski trgovci, ki kupujejo vino. Navadno dajejo po 200 lir na račun, kar plačajo s 1000lirskimi bankovcem, tako da dobe 800 lir nazaj. Izkazalo se je, da so ti 1000lirski bankovci večinoma ničvedni faszifikati. »Trgovci« po kupljeno oziroma zararano vino sploh ne pridejo.

— Drastična slika padanja avstrijske valute. Avstrijski urad za statistiko, je priobčil indeksna števila za mesec november. Po tej statistiki so se ta indeksna števila od meseca oktobra do novembra zvišala od 337 na 578. Izdatke za samo preživljanje se je torej povešal od 16.000 K na 27.000 K, kar pomeni, da stane preživljanje 4 osebe broječe družine letno 324.000 kren. Ako računamo k temu še izdatke za kurjavo, obleko in razsvetljavo iznašajo skupni izdatki več kot 600.000 K. Pri tem pa ni

stranko poštenjakov, ki ima dovolj volje in moči, da pomaga slabotnejšim.

Hotel sem najpoprej kratko opisati vse tipičnejše osebnosti, ki so nastopale, pa to si prihranim morda za drugič. Bil pa je res tako izreden užitek in ob enem toliko podučna šola za politika, da bi že radi nje same ne obžaloval daljnega potovanja v Beograd. Isto zadoščenje so imeli tudi vsi drugi zborovalci. Čudil sem se temu: vsem govornikom brez izjeme so naravnost gromovito ploskali, ker je imel vsak precej hvaležno polje in je podal v svoje poročilo prav celo svojo veliko osebnost. Ko je nastopil bivši finančni minister in menda naš najboljši finančni strokovnjak dr. Veljković, mož visoke postave univerzitetnega profesorja ter začel po splošnem navdušenju hladnokrvnostjo računarja slikati naše težko gospodarsko stanje, številno ne paže, ki jih je mlada država zagrešila ter na to razvijal načrte za sanacijo, ki pa še ne more priti ne jutri, ne pojutrišnjem, tedaj je postala v dvorani skoraj grobna tišina, ni bilo običajnega ploskanja med govorom, tem večja pa je bila pozornost zborovalcev, vseh brez izjeme in po nad enournem gospodarskem predavanju si je tudi Veljković odnesel isto zaupanje, kot govorniki, ki so govorili o Italijanih in Madžarih

(Dalje prih.)

Mariborske vesti.

Maribor, 9. decembra 1921.

vračunano zopetno povišanje meseca decembra.

Tudi v Odesi glad. V zadnjem času se je tudi v Odesi pojavil glad, ki vlada 15 vrst daleč na okrog. Dnevno umirajo cele množice ter je glad dosegel isto višino kakor ob Volgi.

12.000 K za eno sobo. Na Dunaju je draginja v zadnjem času silno narastla. V prvorazrednih hotelih stane ena soba za eno samo noč 12.000 K. Kljub temu pa so vsi hoteli vedno zasedeni, ker je za tužje z zdravo valuto tudi ta velikanska vsota — majenkostna.

Tatovska in vlomilska d. d.

Prej več kakor enim mesecem sta se spoznala v neki tukajšnji tovarni za opremo zaposlena 24-letni Adalbert Rubik iz Dunaja in 30-letni Jožef Reichler iz Zateca (na Češkoslovaškem). Kmalu sta postala dobra prijatelja; s časom se jima je pridružil tudi delavec J. G. Ta triperesna detelja pa je kmalu našla še več tovarišev. Prišel je še neki 29letni Pavel Maitz iz Gradca, ki je pripeljal seboj železničarja Ivana Kmetiča in njegovega mlajšega brata Jožefa Kmetiča iz Radvanja pri Mariboru. Za svoj »stammlokal« so si izbrali kavarno »Neger« na Glavnem trgu, kjer so imeli svoje sestanke. Tu pa so našli še enega »svojih« v osebi zloglasnega uzmoviča Franca Otorepca, s katerim so kmalu stopili v ožje stike ter napravili podoben načrt za nadaljno skupno delovanje. Centrala te družbe je bilo omenjena kavarna. Tam so si razdelili ufože, poročali o svojih izsleditvah in ugodnih prilikah, dokler se niso drug za drugim »ponesrečili«. Otorepca so zasačili na obisku v nekem stanovanju, ker je napravil na svojo roko hišno preiskavo. Tekom zaslišanja se je dognalo, da se Otorepec že dve leti bavi samo s tem »poslom«. On je bil tudi oni redni obiskovalec mariborskega sodišča, ki je kradel na sodnji suknje in talarje. — Eden čla te družbe, ki se nahaja še na prostem, je izvršil s svojimi sodrugi vlom v manufakturno trgovino Worsche v Gosposki ulici, kjer so odnesli za 30.000 K blaga. Osumljen pa je tudi mnogih drugih tatvin v Mariboru, Celju, Ljubljani in v Zagrebu. Omenjena družba je med drugim izvršila tudi vlom v podstrešje v Tattenbachovi ulici št. 16, kjer so ukradli Antoniji Golob razno obleko. Obiskali so tudi hišo na Aleksandrovi ulici št. 67, kjer pa je imel Reichler to smolo, da je prišel v ožje stike s policijo, ki ga je kratkoma vtaknila v luknjo. Reichler je v družbi z Rubikom med drugim vdrl tudi v stanovanje Urše Kapovnik v Krekovi ul. št. 14, kjer pa je bil nepričakovano pričel plen — samo stare hlače. Vse nakradeno blago se je razprodalo in dobiček razdelil. Blago so spravljali deloma v stanovanje Ivana Kmetiča na Ruški cesti št. 31, deloma pa pri Martinu Jurančiču v Dobovi pri Hočah. Dne 27. novembra se je Maitz oženil, kar so slavili do 3. ure zjutraj v gostilni »Maribor«. Po razstanku so šli Ivan Kmetič s svojo ženo, neki Anton Pilih ter delavec J. G. še na Koroško cesto 17, kjer so vlomili v trgovino Petek ter odnesli za 30.000 K perila. Ves plen so zanesli v Kmetičevo stanovanje, ki je potem prodal perilo Jurančiču za kron 40.000. Jurančič pa je imel še pri tej kupnji to smolo, da mu je neki Jožef Breznik iz Radvanja, ki je bil tudi član te družbe, del tega blaga ukradel ter mu ga ponovno prodal za 4000 K. Breznik je tudi osumljen vlomov pri posestniku Tomažu Robarju na Pohorju št. 53 (pri Hočah), kjer je odnesel več blaga in trobento v skupni vrednosti kron 19.300. Cela dolgoprsta družba, Adalbert Rubik, Josip Reichler, Ivan Kmetič in njegova žena Justina, Jožef Kmetič in njegova žena Marija, Anton Pilih, Josip Breznik, Martin Jurančič, Pavel Maitz in Franc Otorepec, je že pod ključem. Ta d. d. ima pa še mnogo drugih tatvin in vlovov na vesti. Policija je s tem zopet pokazala, da ni tako nepotrebna, kot mislijo nekateri.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.
posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrtkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

m Sarovost. »Volksstimme« očividno nedostaja gradiva, sicer bi ne bila priobčila prostaškega napada na policijskega svetnika dr. Senekoviča, katerega je priobčila v svoji nedeljski številki. Neki na smrt dr. Senekoviča komaj čakajoči dopisnik »Volksstimme« skuša menda priti do Senekovičevega stanovanja, ker bi ga sicer bivanje mirnega državljanu-domačina v Mariboru, ne moglo vznemirjati. Kakor doznavamo, je dobil policijski svetnik dr. Senekovič radi težke živčne in pljučne bolezni ter akutne srčne hibe, ki si jo je nakopal v službi, od ministrstva večmesečni bolezenski dopust ter vsled tega ni mogel nastopiti svojega novega službenega mesta. Napadati sedaj g. dr. Senekoviča na ta način, je pač čisto navadna sarovost.

m Po čegavi krivdi? Zagrebški »Dom i svijet« prinaša v svoji zadnji številki med drugimi inserati mariborskih tvevk, tudi inserat g. Preisa. Dočim pa je Maribor označen v vseh drugih inseratih slovensko, se blišči v onem g. Preisa debelo tiskan »Marburg na Dravi«. Po čegavi krivdi se je to zgodilo? Po krivdi uprave lista, ali po krivdi g. Preisa. Bilo bi dobro dognati.

m Skesal se je. Major Grebenec je vložil zoper našega odgovornega urednika tožbo, ker ni sprejel njegovega popravka na našo notico. Tik pred razpravo pa se je najbrže skesal ter tožbo — umaknil.

m Kdo je kriv? Glede na precej živahen promet v Sodni in Tattenbachovi ulici je mestni magistrat pred meseci vpeljal električno razsvetljavo na križišču gorimenovanih ulic. A sedaj počiva to velevažno križišče že okoli 14 dni v popolni temi. Kdo je kriv? Ali pokvarjena žarnica ali malomarnost organa, ki je dolžan skrbeti za to razsvetljavo? Na vsak način je remedura nujno potrebna.

m V kritičen položaj je prišel mesar Josip Mohorko, kateremu je Nemeč Karl Lebl na Meljski cesti št. 59. sodnijsko odpovedal stanovanje. Mohorko se je potrudil ter našel stanovanje v občinski hiši št. 5., v Trstenjakovi ulici, kjer je stanoval doslej delavec Sušerko s katerim se je dogovoril, da zamenja stanovanje. Lebl je danes vrgel na cesto Mohorko s pohištvo in družino, noče pa sprejeti Sušerka, ker stanovanjski urad te zahteve še ni rešil. Naravno, da sedaj tudi Mohorko ne more v Sušerkovo stanovanje ter se tako nahaja v sedanji zimi — dobesedno na cesti. — Mislimo, da bi se taki slučajji ne smeli dogajati, če bi merodajni faktorji imeli malo več čta in manj birokratizma.

m List za listom. V sredo je zapustil Maribor za stalno g. Ljudevit Svačelj ter se preselil za »Jugoslovenskim Informatorjem« v Ljubljano.

m Resolucija hišnih posestnikov v Mariboru. Na zadnjem shodu so hišni gospodarji sprejeli sledečo resolucijo. Dne 4. decembra 1921. v Mariboru zbrani lastniki hiš iz Maribora in okolice, ugovarjajo odločno proti podaljšanju veljave stanovanjske uredbe od 21. maja 1921, šte. 202 U. I. in izdaji vsakega novega zakona v istem smislu. Ravno pravnost državljanov, ustavno zajamčena nedotakljivost lastnine, razvoj obrta in trgovine, ki ne najdeti več potrebnih prostorov, razvoj celega narodnega gospodarstva zahtevajo, da se enkrat za vselej odpravi komunizem, ki se je do sedaj izvajal samo proti lastnikom hiš, temu najbolj konservativnemu in zanesljivemu življu države. — Lastniki hiš zahtevajo soglasno, da začne tudi država graditi uradne prostore in stanovanja za svoje uslužbence in da stori vse, da se oživi stavbena podjetnost, upliva pred vsem na južne železnice in druga velika podjetja, da gradijo stanovanja za svoje uslužbence. Samo ta pot pelje iz močvirja, v katero so nas spravile razne stanovanjske uredbe, ki so s koncem vojne izgubile vsako upravičenost. Obenem ugovarjamo proti vsakemu povišanju bremen, ki zadenejo lastnika hiš.

m Čisti dobiček »Narodnega praznika« Jugoslovenske Matice v Narodnem gledališču znaša okroglo 7000 K.

m V posnemanje. Učenke v nekaterih razredih dekliške meščanske šole v Cankarjevi ulici so namesto Miklavževih daril učiteljicam darovale za Jugoslovensko Matico 300 K. Istotako so v ta namen darovali dešk. mešč. IV. a razred 90 K in II. a r. državne realke 77 K.

m Davčnim oblastim. Z odlokom ministrstva za finance v Beogradu, generalna direkcija posrednih poreza br. 15137. so prireditve Jugoslovenske Matice, ki se smatra za kulturno-humanitarno društvo, takse proste. Za te prireditve zadostuje, da jih prijavi Jug. Matica s prepisom tega odloka pri pristojni davčni oblasti.

m Predavanje za šolsko mladino. Jugoslovenska Matica priredi v nedeljo dne 18. t. m. brezplačno predavanje s skioptičnimi slikami o naši neodrešeni domovini za mladino v mestnem kinu. od 10.—12. ure popoldne in 14.—16. ure popoldne. Dopoldne naj se predavanje udeležijo srednje, popoldne pa meščanske šole.

m Obrtniki mariborskega mesta, ki reflektirajo na prevzete tekočih občinskih del za leto 1922., se vabijo, da predložijo z 8 K kolekom opremljene prošnje za navedbo enotnih cen do 17. decembra 1921, 12. ure pri vloženem zapisniku mestnega magistrata. Enotne cene je treba vpisati za izkaz za tekoča dela ter priložiti prošnji. V prošnji se mora izrečno navesti, da je ponudnik že vpogledal v stavbnem uradu ležeče pogoje in jih popolnoma priznal. Mest. svet si pridržuje prosto izvolitev izmed ponudnikov, ne da bi bil pri tem vezan na nižjo ponudbo ali pa na oddajo dela po določenem turnusu.

m Sprejem bolnikov na kirurški in spolni oddelek. Ker je kirurški oddelek in oddelek za spolne in kožne bolezni splošne bolnice v Mariboru že re-noviran, se bolniki na ta dva oddelka sprejemajo zopet normalno.

m Sokolsko društvo v Mariboru priporoča vsem bratom in sestram ter narodnemu občinstvu novo modno in galanterijsko trgovino v Gosposki ulici 29, katero je otvoril dolgoletni član Sokola v Gorici Anton Paš, ki tudi sedaj marljivo poseča televadbo v vrsti starejših bratov. Odbor.

m Jutri v soboto se vrši izlet k Mariborski koči odkoder se nadaljuje tura v nedeljo k Ruški koči in h koči na Klopnem vrhu. Povratek se vrši čez Palo, kjer je odpočitek v gostilni »Pri zmaju«. Zbirališče je jutri popoldan ob 14. uri pred trgovino Ellinger na Kralja Petra trgu. S seboj je treba vzeti krpelje!

m Dar podružnici S.P.D. v Mariboru. Narodna tvevka Pintar in Lenard v Mariboru je zopet podarila podružnici S.P.D. v Mariboru več kosov kuhinjske posode za kočo na Klopnem vrhu, za kar se ji odbor podružnice najtopleje zahvaljuje.

m Najlepše božično in novoletno darilo je nedvomno Planjski koledar za l. 1922. V njem najde planinec-začetnik, kakor tudi izurjen turist vse, ker je potrebno vedeti. Preskrbite se z njim, ako ga še nimate v trgovinah: Cirilova tiskarna, Baloh & Rosina, Kravos Ivan, brivnica Novak in Pintar & Lenard, vsi v Mariboru ter stane 20 K. Po pošti se namreč pri Brunonu Rötterju Maribor, Krekova ul. 5. ter stane s poštnino 21 kron.

m »Planjski šaljšivec« bo krožil na III. planjskem plesu, dne 1. februarja in I. pohorskem sejmu, dne 4. februarja v Götzovi dvorani. Izda ga mariborska podružnica S. P. D. ter upa, da se bodo gg. trgovci tega najboljšega reklamnega vira v velikem številu poslužili, o-sobito, ker so cene inseratov jako nisko odmerjene. Uredništvo je v rokah priznanih veščakov, upravo inseratov pa je prevzel g. Ferdjo Pinter, železninar, solastnik tvevke Pinter & Lenard Maribor, Aleksandrova cesta, pri katerem naj se blagovolijo zainteresirani oglasiti.

m Velika kavarna. Opozarjamo, da se vrši danes (v petek) ob 8. uri koncert z izbranim programom in kaba-retni večer z nastopom g. Povheta. Več inserat.

m Pri delu ponesrečil. V sredo 7. t. m. je bil v Halbartovi tovarni za usnje uslužbeni strojar Simon Vntolen, stanujoč v Slovenski ulici št. 10., zaposlen pri valjenem stroju. Vsled nepravilno-

sti je vtaknil desno roko pregloboko v stroj, ki mu je zmečkal in odtrgal štiri prste. Rešilni oddelek mu je dal prvo pomoč ter ga odpeljal v bolnico.

m Pretep. V neki gostilni na Glavnem trgu je bilo v četrtek zvečer par gostov, katerim je božja kapljica zlezla že v lase. Ko je prišel v gostilno neki Karol Tratnik, stanujoč v Mlinški ulici, so ga ti vinski bratci obstopili ter se, baje brez povoda, pričeli z njim prepirati. Iz prepira se je razvil »krasen« pretep, pri čemer so se obdelovali z namiznimi solniki. Ko jim je bilo te zabave dovolj, so se mimo razšli. Tratnik pa se je podal na rešilni oddelek, kjer so mu prevezali razburkano glavo.

m Državna posredovalnica za delo, podružnica Maribor sporoča, da se je v času od 1. januarja do 1. decembra poslužilo zavoda 11.454 strank in sicer 5.163 delodajalcev in 6.291 delojemalcev. V teh 11 mesecih je bilo posredovanih (nakazanih) 2.308 služb. Državna posredovalnica posreduje delo in službe vsake vrste brezplačno v vse kraje naše države. Posreduje delo tudi večjim skupinam zidarskih, tesarskih, gozdnih, poljskih in drugih delavcev in nakazuje služkinjam in sploh poslom dobra mesta pri uglednih družinah po celi državi.

m Podeljene koncesije. V mesecu novembru so bile v Mariboru podeljene koncesije prostih in rokodelskih obrtov: Janda Pavla, Radvanjska ulica 8, izd. ženskih oblek; Rudolf Bizjak, Gosposka ulica 16, optiška obrt; Karol Weitzl, Glavni trg, kuhanje, čiščenje, ter prodajanje drobovja; Blagoje Batinic, Glavni kolodvor, čiščenje čevljev; Anton Vadnuo Pod mostom 22, krojaštvo; Josipina Letonja, Aleksandrova c. 23, beloživanje in predtiskanje ženskih ročnih del; Viktorija Korže, Glav. trg, stojnica, prodaja klobas in preka-jenega mesa; Karol Zwillag, Koroška c. 21, branjarja; Hinko Fekonja, Koroška cesta 84, prodaja žganja in sadjev-ca v zaprtih steklenicah; Anton Auer, Tržaška cesta 20, klobučarstvo; Delniška družba »Orijent«, Meljska cesta 12, špedicija; Anton Auer, Tržaška cesta 20, sejmarnstvo; Jugoslovensko inženirsko podjetje d. z. n. z., Vetrinjska ulica 30, stavbeno podjetništvo; nakup in prodaja raznega gradiva, strojev itd.: Marija Schein, Vodnikov trg 4, gostilniška obrt; Bernkopf Ivana, Frankopanova ul. 17, gostilniška obrt.

m Izbrisane koncesije. V mesecu novembru so bile v Mariboru izbrisane sledeče koncesije prostih in rokodelskih obrtov: Marija Vrabl, Glavni trg, trgovina s sadjem in sočivjem, oljem, juž. sadjem, mlečnimi izdelki; Antonija Lautner, Aleksandrova c. 32, obrt prevažanja tovorov; Alojzija Koebek, Glavni trg., trg. s sočivjem, mleč. izdelki in juž. sadjem; Franc Vorsič, Gosposka ul. 44, trg. z industr. izdelki, kovinami, stroji, tehničnimi izdelki, kemičnimi izdelki; Ernest Lackner, Vetrinjska ul. 6, trgovina z papirjem, pisalnim papir-jem, razglednicami ter potrebnostmi za kadilce na drobno; Neža Dobjč, Glavni trg, trgovina z južnim sadjem, sad-jem, zelenjavo in mleč. izdelki; Marija Löschmig, Vodnikov trg, gostilna; Ske-lla Rudolf, Frankopanova ulica 17, gos-tilna; Schinko Antonija, Sodna ulica 16, gostilna.

m Kavarna Central. Danes koncert sa-lonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri. 175!

m KLUB-BAR. Otvoritev dne 15. decembra. 1954.

Narodno gledališče.

Repertoar:
Sobota 10.: Erast »Vzgojitelj La-novec«. Ab. A.
Nedelja 11.: Cehov »Striček Vanja«. Delavska predstava ob polovičnih cenah.
Torek 13.: Knoblauch »Favn«. Abonement B.
Četrtek 15.: O. Nedbal »Poljska kri«. Ab. C.

—o—
Dramatična šola Narodnega gledališča. Pouk dramske šole, ki bi se imel vršiti danes, v sredo, dne 7. dec. ob 19. uri, se vrši v nedeljo, dne 11. dec. točno ob 9. uri popoldne.

Prekmurje.

— Učitelji domačini se pritožujejo v »Novinah«, da so v Mariboru pri izpiti postopali z njimi prestrogo in zahtevali od njih več, kakor je bilo predpisano. Zaradi tega so silno nezadovoljni in ogorčeni. Po naših informacijah so jim šli odločilni krogi kolikor le mogoče na roko. Izgleda pa, da je to gg., ki promatra našo državo še vedno bolj od zgoraj, z madžarskega vidika, težko zadovoljiti.

— Terra vergine je Prekmurje za klerikalne Orle. Ljudje so večinoma religiozni in verjamejo vsaki duhovniški besedi, kakor da govori sam Bog. Orlovski zveza je poslala v Prekmurje orlovskega križarja kaplana Hafnerja, ki priredi v času od 11. do 21. decembra v Beltincih telovadni in organizatorični orlovski tečaj. Tu se bodo izvežbali novinci za črno konzervativno vojsko. Tu ljudje bodo verjeli, da gre res za vojo.

Kultura in umetnost

— **Koncert Glasbene Matice** v sredo zvečer je krasno uspel. Obisk je bil — kakor pri takih kulturnih prireditvah v Mariboru že običajno — zelo pičel. Leva stran sedežev je bila razen par vrst popolnoma prazna. Kritiko prijemanje morda pozneje.

— **V založbi Glasbene Matice** v Ljubljani so izšle narodne pesmi beneških Slovencev, katere je zbral in uredil Rjard Orel. Cela zbirka šteje 64 četveroglasno harmoniziranih narodnih pesmi ter 15 enoglasnih rezijanskih. Zbirka

stane 30 K ter se dobiva v pisarni Glasbene Matice v Ljubljani, Gosposka ul. 8. I.

— **Čika Jova Zmaj, »Pisani oblaki«.** Poslovenil Al. Gradnik, Ljubljana 1922. Založila Tiskovna zadruga. Cena vezani knjigi 7 din, po pošti 40 para več. Pred letom dni je slovenska deca prvič spoznala nežne pesmi srbskega pesnika Jovana Zmaja, ki so izšle v slov. prevodu v zbirki Kalamandarija. Poleg Zupančičevega Cicibana, je malo katera zbirka našla toliko odobravanja. Sedaj je izšla nova zbirka, ki bo slovenski mladini enako dobrodošla, zlasti sedaj za Božič. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi Ljubljana, Prešernova ulica 54, nasproti Glavne pošte.

Sport.

— **S. K. Korotan** poziva svoje člane na izvanredno sejo v soboto dne 10. dec. ob 8. uri zvečer v kavarni »Jadran«.

— **Sport.** Izšla je 44. številka s sledečo vsebino: Izlet na Kamniške planine. — Českoslovaška — Jugoslavija. — Lathkoatletični miting v Mariboru. — Pariški avtomobilni salon. — Sportne vesti. — Razno.

Kino.

— **Mestni kino.** »Podzemeljski klub«, senzacijska drama v 4 činih se predvaja v petek, soboto nedeljo in ponedeljek.

— **I. Mariborski »Bioskop«.** Danes v soboto se predvaja tretja epoha »Misteriji New-Yorka« (»Črna roka«). Glavne točke tega prvovrstnega filma so:

»Ređeci žarki«, »Zapestnica iz platina«, »Kitajski pekel« in »Tajmstven glas«. — vsaki del je popolnoma razumljiv, tudi za one, ki ne vidijo vseh epoh.

Gospodarstvo.

— **g Dobava mila.** Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 30. januarja 1922 pismena ofertalna licitacija za dobavo 1000 kg belega mila in 4000 kg kafijevega mila. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **g Izvoz.** Izdelan je paralelni pregled izvoza Jugoslavije o glavnih izvoznih predmetih za prvih devet mesecev leta 1920. in 1921. Kakor je razvidno iz pregleda, donša izvoz v tem času 1.669 milijonov dinarjev proti 710 milijonom dinarjev preteklega leta v istem času. Povečanje donša skoro 134,89 odst. Izvoz preteklega leta je znašal 42,58 odst. od vrednosti izvoza tega leta. Skoro pri vseh izvoznih predmetih je letos večkratno povečanje. Samo sledeči predmeti so pokazali padanje: Pekmez, vino, vrvarstvo, gradbeni material, tanin in ekstrakti za cepljenje. Manjša vrednost pri stavbenem materialu je nastala radi tega, ker so ga v preteklem letu precejnjevali. Ako se primerja izvoz v istem času, pe količini izvoznega blaga, vidimo, da je padlo samo vino, tanin in ekstrakt za cepljenje. Iz pregleda se vidi, da je nastal pri vseh ostalih predmetih večkratni povešek izvoza. Tako je na. pr. po količini bilo več

izvoženega nego preteklega leta: žita za 125,26 odst., koruze za 500,10 odst., makaronov za 2811,79 odst., krompirja za 310 odst., suhih češpelj za 1179,00 odst., konj za 1923,44 odst., oslov in mežg za 1634,63 odst., goveda za 6590,74 odst., svinje za 1050 odst., jaje za 523,04 odst., cementa za 349,92 odst., rude za 947,57 odst. Vsekakor je največji povešek izvoza pri makaronih in živini, a posebno pri govedini.

— **g Dobava prediva (konopije).** Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 13. januarja 1922 pismena ofertalna licitacija za dobavo 20.000 kg prediva (konopije). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **g Dobava indigo-kopirnega papirja.** Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 4. januarja 1922, pismena ofertalna licitacija za dobavo indigo-kopirnega papirja. Predmetni oglas z navedbo množine, vrste itd. je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Darujte za sklad Sokolskega doma - - v Hočah! - -

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

OSKAR WILDE:

Pahljača Lady Windermereve.

(Drama v štirih dejanjih.)

Prevel: Radivoj Rehar.

(Dalje.)

Mrs. Erylne: Prav imate; na to se ne spoznam. Ne govoriva več o tem — kar se pa tiče vaše namere, izdati me moji hčeri, vam to odločno prepovedujem. To je moja skrivnost, in ne vaša. Ako se odločim povedati ji kdo da sem, potem bom to storila prej ko zapustim to hišo — drugače pa ne bo izvedela tega od mene nikdar.

Lord Windermere: (jezno) Potem vas prosim, da takoj zapustite mojo hišo. Pri Margareti vas že sam oprostim. (Lady Windermere vstopi z desne; gre k Mrs. Erylne, držeč v roki fotografijo; Lord Windermere se vmakne za zofa ter gleda boječe Mrs. Erylne).

Peti prizor.

Lady Windermere: Žal mi je, Mrs. Erylne, da ste morala čakati tako dolgo. Nikjer nisem mogla najti te slike; končno sem jo vendar našla v moževi oblaki mi jo je izmaknil.

Mrs. Erylne: (vzame sliko ter jo opazuje) Te...u se ne čudim, ta slika je res krasna (gre z Lady Windermere k zofi ter sede poleg nje; opazuje znova sliko). To je vaš mali sinček; kako mu je ime?

Lady Windermere: Gerard, kakor mojemu očetu.

Mrs. Erylne: (odloži fotografijo) Tako?

Lady Windermere: Da. Če bi bila deklica, potem bi jo imenovala po materi. Moji materi je bilo prav tako kakor meni ime Margaret.

Mrs. Erylne: Tudi meni je ime Margaret.

Lady Windermere: Res?

Mrs. Erylne: Da (pavza). Vi ljubite spomin vaše matere, Lady Windermere, kakor mi je pravil vaš mož?

Lady Windermere: Vsak ima svoje ideale, ali bi jih vsaj moral imeti. Moj ideal mi je moja mati.

Mrs. Erylne: Ideali so opasnostvari. Resničnosti so boljše. Te človeka sicer večkrat lahko ranijo, so pa vendarle boljše.

Lady Windermere: (majaje z glavo) Če bi izgubila te ideale, bi izgubila vse.

Mrs. Erylne: Vse?

Lady Windermere: Da! (pavza).

Mrs. Erylne: Vam je oče večkrat pripovedoval o materi?

Lady Windermere: Ne, bolela ga je preveč njena izguba. Rekel mi je le, da mi je mati umrla že par mesecev po mojem rojstvu. Kadar mi je govoril o tem so se njegove oči vedno napolnile s solzami in prosil me je, naj nikoli več ne imenujem njenega imena. Spomin nanjo mu je zadajal preveč bolečin. Moj oče je umrl tako zgodaj le radi bolesti, katero mu je zadala materina smrt. Njegovo življenje je bilo tako razjedeno, kakor bolj razjedene nisem poznala.

Mrs. Erylne: (vstane) Zdi se mi, da moram iti, Lady Windermere.

Lady Windermere: (vstane) Sedaj še ne!

Mrs. Erylne: Bolje bo, da grem. Moj voz se je gotovo že vrnil. Poslala sem ga s pismom k Lady Jedburgh.

Lady Windermere: Artur, bodi tako prijazen ter pogledj, če se je že vrnil voz Mrs. Erylne!

Mrs. Erylne: O, ne trudite se, Lord Windermere.

Lady Windermere. Vendar, Artur, pojdi! (Lord Windermere se za trenutek obotavlja gledaje Mrs. Erylne, ki ostane čisto nepremično, potem zapusti sobo. Lady Windermere Mrs. Erylne). Ah kako naj se vam zahvalim? Včeraj ste me rešila! (Gre k njej).

Mrs. Erylne: Tih — ne govorite o tem.

Lady Windermere: Moram. Vaše žrtve ne morem prevzeti nase. Prevelika je. Povedala bom sve mojemu možu — to je moja dolžnost.

Mrs. Erylne: To ni vaša dolžnost — ali bolje: vi imate dolžnosti tudi napram drugim. Ali niste rekla, da ste mi hvaležna?

Lady Windermere: Da, vam se moram zahvaliti za vse.

Mrs. Erylne: Potem mi poplačajte uslugo z molkom; to je edino s čemer me morate plačati. Ne pokvarite mi edinega dobrega dela, katero sem storila v življenju. Obljubite mi, da ostane sinočen dogodek najina skrivnost. — Vašemu možu ne smete vzbuditi dvomov. Čemu bi motila njegovo lubezen do vas? Tega ne smete storiti! Ljubezen se še tako prehitro razblini. In kako lahko! Dajte mi roko, da mu tega nikoli ne poveste. Pri tem ostajam!

Lady Windermere: (s sklonjeno glavo) To je vaša volja, ne moja!

Mrs. Erylne: Da. — In ne pozabite nikdar na vašega otroka. — Mislite vedno prevdsem, da ste mati.

Lady Windermere: (pogleda kvišku) To bom odlej tudi mislila. Enkrat samkrat sem pozabila na mojo mater — to je bilo sinoči. Če bi bila mislila nanjo bi ne bila ravnila tako neumno in bi se ne bila tako daleč izpozabila.

Mrs. Erylne: (strahoma) Tih — včerajšnja noč je minila za vedno (Lord Windermere vstopi).

(Konec pri.)

Salonska godba prof. E. Kubička
Prosti vstop V torek

Danes kabaretni večer g. J. Povhe-ta 1976
VELIKI KAVARNI.

Izbrani program Začetek ob 8. uri zvečer z godbo harf

Najboljša Upravnika Ljutomerska vina ima v zalogi tvrdka Lovro Pe'ovar, Ivanjkovec katera ima 1963 — lastne vinograde v Jeruzalemu.

Mala oznanila.

Lepo stanovanje v Celju s 4 sobami, se radi preselitve zamena s primernim v Mariboru. Ponudbe na upravištvo pod »Menjalce«. 1974 2-1

Zimski plašč za 14 letno dekle in 6 novih mehkih ovratnikov št. 38 se proda. Tišar, Jarcčeva ulica 8-I. 1975

Konja (kobilo), v starosti 3 do 5 let, visoko najmanj 162 cm, kupim. Ponudbe na naslov: 1. četa, 2. batalj, 45. puk, kapetan Popovič. 1971 2-2

Divan, štedilnik in razno drugo po ceni proda. Naslov v upraviteljski pisarni. 4882

Pravi gobelin, izvrstno delo, z okvirj m. primerno božično darilo, se proda za 10.000 K. Naslov v upravi. 1965 3-2

Mariborska tiskarna d. d. prodaja razne lesene zaboje in različni ovojni papir po jako ugodni ceni.

Postrežnica za par ur predpoldne, se išče. Plača po dogovoru. Naslov v upravi lista. *

Nogavice se pletejo nove in podpletajo stare po nizki ceni. Stroja pletarna M. Ve jak. Veljemska ul. 17. 4882

Kontoristinja slovensko-nemškega jezika ter strojepisja zmožna, se sprejme takoj pri skladiščnem in otpremniškem d. o. Maribor, Aleksandrova c. 61. 1969

KNJIGOVEZNIKA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJSE UREJENA, SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU, OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA.

JOČA DELA.

IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!